

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

PSIKUS, czyli „psie chapsnięcie”

Zuzanna Kwapińska

W XVI w. pisało się jeszcze rozdzielnie: PSI KUS i odmieniało: psiego kusa, psiemu kusowi, o psim kusie, psie kusy, psich kusów. KUS to dawna postać (a także wariant gwarowy) rzeczownika KĘS. Przymiotnik PSI niósł negatywne konotacje: słowem PSI zastępowano takie określenia, jak nędzny, kiepski, lichy, podstępny, podły, wredny, niegodny. Pięć wieków temu wyrażenie PSI KUS, dosłownie „psi kęs”, czyli „wredne, podłe ugryzienie, chapsnięcie”, oznaczało ‘wymierzone przeciw komuś podstępne działanie’. Dwa wieki później było już jednowyrazowym zrostem PSIKUS o nieco łagodniejszym znaczeniu „psi figiel, psia sztuka”, czyli ‘złośliwy, wredny żart’. Dzisiaj wyraz PSIKUS to już jedynie ‘figiel, żart’ (co prawda, czasem głupi lub przykry). Ale i na psy patrzymy już inaczej niż kilkaset lat temu, ba! inaczej nawet niż kilkadziesiąt lat temu – i to naprawdę bardzo pozytywna zmiana w naszym postrzeganiu świata i w jego językowym obrazie.